

1925. február 12.

Keresünk azonnala jó családból való 2 tanuló, kinek legalább 3-4 középiskolai képzettsége van. Nussbaum Testvérek fiókja Cluj, Calea Regele Ferdinand 40. 8566.

**Név-
jegyeket,**
születési,
eljegyzési,
esküvi
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszébb
kivitelben
készít a
**Kadima-nyomda
Cluj**

Für Bierdepot arbeiten suche kräftigen, jungen Mann. Samstag wird nicht gearbeitet. Heinrich Ehrenwald, Sămbata de Jos, Jud. Făgăraș, 8564

önhájtja kölcsönt
otnívagy
"EXPRESS" Bankház
v. Hunyadi-utca 8.

elem!
UOTA
ERIKÁBA
TELJES

bevendorlás korlátlan. niába vagy Braziliába er utazni, az irjon prospektusért

ch Line
tal. Grivitel 181
ADA, ARGENTINA
! Csak egy határ

M & Co.

gok

nyí kizáró árak!

knál,
ld ár arl.

Kizárólag engros elárusítás

eket

A mai szám ára az Uj Kelet Hétlapjával együtt

Disztr. 2. II. 8.
Ramasetter Róbert
Budapest

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ARKA	
Romániában	
Egész évre	850
Félévre	460
Negyedévre	240
Egy hónapra	85
Egy szám ára páyauávaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestbe	5.-
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	ck 35.-
Egy szám	150

1925 február 13 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 36 szám

5685. Sövat 1

A kompromittált Németország

A német belpolitika fekélyes sebét a lapok most már teljes nagyságában teregetik ki. Egy illúzióval ismét kevesebb van a világon és egy keserű tapasztalattal több. Az európai köztudatban Németország politikusainak működése úgy ment át, mint egy héroszi erőfeszítés, mint az elnyomottak küzdelme az ellene összefogó igazságtalanság ellen. A Ruhr-megszállást mint egbekiháltó igazságtalanságot könyvelte el az európai közvélemény jórésze és Stresemann urat is úgy festették le, mint az igazságért folyó harcunk egyik nagyszerű Bayard-lovagját.

Most aztán kivil, hogy a hősi gesztusok mögött egy ravasz kereskedelmi ügynök fondorlatai húzódtak, aki egy vérező ország nyomorúságából aranyhegyeket juttatott azoknak, akik e nyomorúságon is csak nyerhettek, de igen keveset veszítettek. Németországot a végzet kétszerezsen sújtja. A legyőzött, leigázott népeket az isteni gondviselés rendszerint önzetlen és kiváló vezérekkel kárpótolja. Németországnak még az a szerencséje sincs, hogy keserves napjaiban ilyen hősi lelkületű férfiak vezessék egy jobb, tisztultabb korszak felé. Míg a német nép, felülve politikusi jelszavainak, tényleg a legnagyobb áldozatkészséggel és lemondással viselte és viseli el a rámérte csapásokat, addig Stresemann és a többi vezető urak ezt a jóhiszeműséget, ezt a népi lélek mélységeiből fakadó áldozatkészséget a legönzőbb egyéni célok, vagy ami még ennél is rosszabb: osztályérdekek szolgálatába állítják.

Nagy nemzeti szerencsétlenségek idején a hazájukat igazán szerető férfiak vagyonuk javával járultak hozzá a nemzeti szerencsétlenség megszüntetéséhez. Ezzel szemben a német gazdagok a szerencsétlenséget is tőkésítették. Megtévesszett hazafias szölamok bürokrvirágától megrészegített német vasutasok és éhező német anyák szenvedése hívja most tetemre Stresemann urat és arannyal doppingolt nagyiparosait. És bizonyos, amilyen természetességgel fogadták el Stresemann kezéből a Ruhr-vidék nagyiparosai a hatalmas aranyárka összegeket, éppen olyan ellentállást fognak kifejteni akkor, ha majd a nemzet itélőszéke őket e vérdíj visszafizetésére fogja kötelezni. A német nagyipar már békében is állam volt az államban; Stinnes fellépése és uralma óta azonban már annyira szeparálódott az egyetemes nemzet érdekeitől, hogy érdekeinek védelmében nem ismer gátat és nem ismer könyörületet.

Németország belpolitikai botránya, melynek központjában Stresemann és társai állanak, nemcsak belföldi vonatkozásában súlyos természetű, hanem külpolitikai vonatkozásokban is. A világ demokráciájának a német reakció ellen hangolt része épúgy, mint a jóvátételi szolgáltatásokat kiméletlenül követelő reakció, egyforma ekkeseredéssel fog rámutatni arra a gazdaságpolitikára, amely Németországot kompromittálta. Németország ellenségei minden bizonynyal fel fogják használni az alkalmat arra, hogy rámutassanak: egy olyan ország nem érdemel kiméletet és elnézést, mely míg hitelezőivel szemben állandóan fizetési nehézségeire hivatkozik, — egy diktatórikus eszközökkel dolgozó érdekcsoportjának minden skrupulus nélkül dob olyan összegeket, amelyeket jóvátételre fordíthatott volna.

Németország nemzeti szerencsétlensége utján kétségen kívül eljutott a lejtő legalsó fokáig. Ha hűtlen sáfárjaival szemben a német nép ezuttal sem lép a könyörtelen leszámolás útjára, ha nem látja be, hogy csakis a demokrácia légkörében érlelődhet meg egy, az ország egyetemes érdekeit szem előtt tartó politika, akkor Németország hosszú időre eljátszotta annak a lehetőségét, hogy a világ itélőszéke előtt felmentést kapjon és szorgalmával, tudásával, ha-

talmas munkakészségével a nemzeti regenerálódás céljait szolgálhassa.

Ennek elérése azonban ma már sokkal nehezebben képzelhető el, mint a botrány kipattanása előtt. A német nemzetiek minden eszközt meg fognak ragadni arra hogy a demokráta és néppártához tartozó politikuskok panamáit agitációs célokra használják fel és a német nép előtt igazolják a demokrácia, illető-

leg a demokrácia jelszavait hangoztató államférfiak erkölcsi súlyedtségét. Szomorú, hogy ezuttal a német nemzetieket igazolják az események, aminek csak egyetlen egy megoldása, illetőleg jóvátétele lehet, még pedig az, hogy az egész Stresemann és Bauer-féle garnitúra uszályhordozóival és nagyipari kíséretével együtt végleg letűnjön a német politikai élet színteréről.

Összeveszték a német panama-bizottság tagjai

Kommunisták a szociáldemokraták ellen

(Berlin, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A porosz képviselőház vizsgálóbizottsága folytatta tárgyalásait. A tárgyalások kezdetén heves összeütközése volt a bizottságnak Stolt kommunista képviselővel, aki kijelentette, hogy olyan egyének működnek a bizottságban, akik maguk is legtöbb valószínűség szerint bele vannak keverve a panamába.

Az elnök a dühtől magánkívül csapkodta az asztalt és tiltakozott a gyanúsítások ellen.

Stolt erre nyugodt hangon kijelentette a következőket:

— Senkit nem gyanúsítok, én állítok. Állításaim pedig a bizottságban működő Kutner szociáldemokrata képviselő ellen irányul, aki most és régebben a súlyosan gyanúsítható Heilmann képviselővel együtt dolgozott.

Kutner erre azonnal válaszolt és kijelentette, hogy igaz, 1923 óta Heilmannal szoros baráti viszonyban van, ebből soha nem csinált titkot, hanem büszke e barátságra. Stolt kijelenti, hogy hasonló okok miatt, amiért Kutnert támadja, meg kell támadnia Lüdemann szociáldemokrata képviselőt is, akiben azonban volt annyi tisztesség, hogy bizottsági tagságáról lemondott. Kutner képviselő erre kijelentette, hogy Lüdemann sem mondott le tagságáról, csak a mai ülésről maradt el. A vitának az elnök vetett véget, aki kijelentette, hogy mihelyt konkrét vádak merülnek fel a bizottság valamelyik tagja ellen, az semmiesetre sem maradhat tagja annak a testületnek, amely hivatva van világosságot deríteni a képviselőknak a panamában való részvétele körül.

Ma éjjel dől el a diáksztrájk ügye

(Bucuresti-Bukarest, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelött tizenegy órakor újból egy diákküldöttség kereste fel Anghelescu minisztert, aki azonban újra megtagadta a kért kihallgatást. A kormánynak pontos értesülései vannak arról, hogy a diákmozgalmat tovább akarják folytatni és hogy a diákság ma éjjel dönt a sztrájk ügyében. A kormány éppen ezért megtette az összes preventív intézkedéseket és szükség esetén el vannak szánva a diákokthoz bezárására is.

Harc indul Keletgalícia autonómiájáért

A lengyel szocialista párt javaslata. A kormánysajtó az autonomista törekvések ellen

(Varsó, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Amióta Wodwood Wilson a népek önrendelkezési jogaiért sikraszállt, programját azonban csakhamar cserbenhagyta, minden elnyomott nép az autonómiájáért küzd, de az ilyen küzdelmet Európában — kivéve talán az irekét — még nem koronázta siker.

Keletgalícia orosz népének küzdelme az autonómiáért szintén sok áldozatot követelt, de eddig még sikertelen maradt. Most a lengyel szocialista párt javaslatot nyújtott át a kormánynak, melyben egy autonóm Ukrán tartomány alakítását javasolja. Ez a tartomány magában foglalná a sztaniszlavi vajdaság összes kerületeit, a tarnopoli vajdaság összes kerületeit, a volhiniai vajdaság összes kerületeit, a lembergi vajdaság nagyobb részét (tizen-négy kerület) és a poleziai vajdaság két kerületét.

Az autonóm tartomány lakosai lengyel állampolgárok maradnak, az összes polgári jogokat és privilégiumokat élvezik, külön választanak képviselőket és szenátorokat a szejmbe (képviseelőház) és a szenátusba az alkotmány előírásai és a választási rend szerint. A törvényhozó autonómia kiterjedne a nyelvi, vallási és iskolai kérdésekre, a közművelődési és kulturális ügyekre, az 1. és 2. fokos közgazgatási hatóság szervezésére, a bíróságok, kerületek, vajdaságok és községek szervezésére, a rendőri bíráskodásra, az utépítésre, nagyipari, gazdasági, mezőgazdasági és hasonló kérdésekre.

E feladatok teljesítése céljából a tartománygyűlésnek joga van adótörvényeket hozni és az állami adó hozzájárulást jóváhagyni. A tartománygyűlésen kezdeményező joga a tartomány miniszterének van, kit a lengyel köztársaság elnöke nevez ki. E miniszternek tanácsadó szava van a

minisztertanácsban. A miniszter után kezdeményező joga van a tartományi kormányának és e kormány egyes tagjainak, kik heten vannak és hivatali rangban az államtitkárokkal egyenlők. Ezeket relatív többséggel a tartományiszejm választja meg. A lengyel köztársaság elnökének „vétő” joga van a tartományiszejm által hozott törvény ellen, ha ez a törvény ellentétben áll a lengyel köztársaság alkotmányával, az autonóm Ukrántartomány alkotó törvényeivel, az államtörvényekkel és ha az az állam biztonságát veszélyezteti. A köztársaság elnöke hívja össze és napolja el a tartományi szejm üléseit. A minisztertanács javaslatára ugyanó osztalja fel a szejmet.

A lembergi „Slovo Polskie” erősen kikel a javaslat ellen. Szerinte ez az autonóm tartomány a lengyel köztársasággal csak a külügyi politika vékony fonalaival függne össze. Mi hiányozna még ez autonóm köztársaságnak, hogy formaliter önálló állam legyen? Általában véve három lényeges dolog: Külön saját elnök, külön külügyi politika és a hadsereg.

A lap ezt a javaslatot támadásnak nevezi Lengyelország integritása és szabadsága ellen és kéri, vajjon a lengyel szocialista párt a lengyel állam alapján áll-e.

Ötezer font a jeruzsálemi héber egyetem javára

London, február 12. Sydney város cionista szervezetének elnöke: Morris Symonds ötezer font sterlinget ajándékozott a jeruzsálemi héber egyetem javára.

Helyszíni szemléből becsületsértés

Egy kolozsvári ügyész becsületsértési pöre Hirsch Elemér ellen. A bíróság felmentő ítéletet hozott

(Cluj-Kolozsvár, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jogi szempontból fordultos pört tárgyalt tegnap a kolozsvári törvényszék büntetőtanácsa, melynek az volt a különös érdekessége, hogy ezen túl a kiváló futballista, Hirsch Elemér dr. ült a vádlottak padján, ki nagyszerű sportteljesítményei miatt az egész országban népszerű ember. Az volt a vád ellene, hogy 1922-ben Jepure Miklós kolozsvári törvényszéki bírót, aki akkor ügyész volt, hivatalos minőségében megsértette.

A vádlott kihallgatása alkalmával megtudjuk a per előzményeit. 1922-ben a kolozsvári Hirsch-féle szeszgyárban szerencsétlenség történt, mely alkalommal két munkás súlyosan megsebesült. A gyár vezetősége azonnal avatkozott a hatóságok, melynek képviselőjében Chifor rendőrigazgató és a kolozsvári ügyészség részéről Jepure napos ügyész azonnal kiszállottak a helyszínre. A gyár részéről dr. Hirsch Elemér, mint a cég egyik igazgatója kalauzolta őket. A megtartott helyszíni szemle alkalmával kihallgattak több munkást. Mikor az egyik munkás vallatására került a sor, dr. Hirsch Elemér precízírozni akarván annak vallomását, közbeszólt. Erre Jepure ügyész indulatosan kiáltott rá:

— Fogja be a száját!

Az ügyész sértő kifejezésére dr. Hirsch Elemér ugyanolyan tónusban válaszolt vissza. Erre az ügyész elrendelte azonnali letartóztatását és az ügyészségre kísértette, ahol az esetről jegyzőkönyvet vettek fel, egyben, mivel dr. Hirsch válaszával az általa képviselt hivatalt látva megsértettnek, pert nyújtott be ellene.

A ma megtartott főtárgyaláson dr. Hirsch előadta, hogy neki eszéig sem volt megsérteni az ügyészt és ha tett sértő kifejezést, azt csak az ügyész előzetes provokálása váltotta ki belőle. Kihallgatták még a gyárnak két tisztviselőjét, majd Chifor rendőrigazgatót, akik a vádlottra nézve mind kedvező vallomást tettek.

Hosszabb tanácskozás után Pacuraru elnök kihirdette a bírói tanács határozatát mely szerint dr. Hirschet felmentette a vád alól, azzal az indoklással, hogy a büntetés csak akkor volna alkalmazható, ha Jepure ügyész vezette volna a helyszíni vizsgát. De mivel a szabályzat előírja, hogy a baleseteknél a hatóságokat elsősorban a rendőrség kiküldött képviseli, aki

mellett az ügyészségnek csak mellékes szerepe van, a sértést nem tekinti úgy, mint amely szolgálatban lévő hivatalnokot sértett volna meg. Ami pusztán a sértegetést illeti, az köl-

csönös volt és ilyen esetben a büntető törvénykönyv nem ír elő büntetést. Bireescu ügyész, a vád képviselője felebbezett a bírósági határozat ellen.

A Németország elleni represszáliák nem érintik a romániai német alattvalókat

(Bucuresti-Bukarest, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti pénzügyi körökben az a hír terjedt el, hogy a Németországgal szemben elrendelt gazdasági represszáliákat egyelőre nem foganatosítják. Az életbeléptetendő represszáliák hír szerint egyáltalában nem érintik a romániai német nemzetiségű alattvalók helyzetét.

Öt év előtti tömeggyilkosság nyomában

A morvaországi Trebitschben 1919-ben galíciai menekülteket gyilkoltak meg és raboltak ki. Az egyik gyilkos részségében kifecsegte a véres titkot

(Prága, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A morvaországi Trebitsch városában, amelynek az összeomlásig különös autonómiákkal rendelkező zsidó hitközsége volt, borzasztó büntényt fedeztek fel a napokban. Még 1919 év őszén eltűnt a városból Policky Tamás és Bertalan, két jómódú órász, akik eltűnésük előtt megtakarított pénzüket kivették a bankból azzal, hogy koronáikat lebélyegeztetik.

Egy ötesztendő előtti bűntény

Néhány nap előtt az eltűnt fivérek egyikének fia összekerült egy Dvoracek nevű emberrel a város egy vendéglőjében. Dvoracek kissé ittas volt és ebben az állapotban elmondotta, hogy nagyon jól tudja, hogy a Policky fivérek, akiknek eltűnéséről annak idején annyit beszéltek, hol vannak. Hozzátette, hogy már nem élnek az illetők és egy Fejta nevű ember, aki a városban van, közelebbi felvilágosítást tudna adni. A Policky fia azonnal a rendőrségre ment, ahol bejelentette a közötte és Dvoracek között lefolyt beszélgetést.

A rendőrség február 5-én letartóztatta Dvoraceket, aki elmondotta, hogy 1919-ben együtt lakott Fejtával a Kohn-féle malomban, amelyet annak idején a lakásinségek számára rendeztek be. Egy alkalommal a Fejta lakásba csalótták a Policky fivéreket teára. A teába sok rumot töltek, majd bort ittak, úgy, hogy a két testvér kábultságában ledől a szobában lévő ágyra. Akkor Fejta József és Dvoracek a konyhában lévő fejszéval a két alvó embert agyonütötték. A holttesteket előbb egyideig a lakásban rejtették el, később a malom turbina-medrébe ásták el. A holttestek eltakarításánál Fejta apja, a hatvanéves Fejta János is segédkezett.

Galíciai menekülteket is meggyilkoltak

A kihallgatások során Dvoracek még azt a vallomást is tette, hogy 1918-ban két cinkosával, két Galiciából menekült zsidót, akik az iskola kö-

zelében laktak, meggyilkolt és kirabolt. Holttestüket szintén a turbina-medrébe ásta el. A rendőrségre előállított Fejta József a gyilkosságokat beismerte. Minthogy az a gyanu merült fel, hogy Dvoracek felesége is részt vett a gyilkosságokban, a rendőrség őt is letartóztatta. Bizonyítékok vannak az asszony ellen, aki 12 élő gyermek anyja, hogy egy Kunst Jerosláv nevű fiatalemberrel együtt az aggok menházában elhelyezett rokkantakat gyilkolt. Dvoracek maga eddig nyolc gyilkosságot ismert be, a rendőrség azonban azt hiszi, hogy az áldozatok száma jóval nagyobb. A háború végén ugyanis több galíciai zsidó tűnt el a városból, akikről megállapították, hogy Fejta és Dvoracek lakásukba hívták. A rendőrség letartóztatta Kunst családját is és a vizsgálatot kiterjesztették mindazokra, akik intim barátságban voltak a bestiális emberekkel. A turbina medrében megkezdődtek az ásások az áldozatok után.

Kiásták az áldozatokat

Tíz munkás dolgozott órákon át, omig végül egy emberi kézre akadtak. Nemsokára megtalálták a két Policky holttestet, amelyek teljes országban voltak. Az orvosok mindazonáltal megállapították a két áldozat fején a halálos zúzódásokat és sebeket. Dvoracek, aki az ásások alatt jelen volt, a holttestek kiásatása után kijelentette, hogy a föld alatt Policky testvérek hulláin kívül valamivel mélyebben, vastraverzek alatt más meggyilkoltak holttestei is fekszenek.

Ujabb jelentések szerint a hatóságok azt hiszik, hogy Dvoracek és cinkosa több emberi holttestet darabokra vágott, megfűstölt és áruba bocsájtott. Minthogy az ásásokat nem lehetett megfelelő tempóban folytatni, a rendőrhatalóságok egyelőre beszüntették az ásásokat és csak azután folytatják, amikor a törvényszéki bizottság is jelen lesz. Addig a malom környékét katonai kordonnal vették körül. A rendőrség eddig tízenyolc egyént letartóztatott.

Hósi eposzunk legendáiból

Írta: Dr. Pfeiffer Izsák

Aztán hat napra rejtőzött el és csupán hetednapra mutatkozott népe előtt, majd havonként, utóbb évenként egy-egy napra, mignem őt látni vágyódtak mind a királyok, mind a fejedelmek és mind az emberek fiai, arcát látni, szavát hallani kívánczoltak, de hiába, mert nagy félelemmel is félték tőle az emberek fiai, nem is bátorkodtak közelébe lépni, mert isteni fenség volt arcán, azért is nem mertek rá tekinteni, nehogy bűnhődven meghaljanak. Ekkor tanácsot ültek a királyok és fejedelmek, hogy összegyűjtsék az emberek fiait mind és eljőjenek királyukhoz, Hanóchoz egyetemben szólni vele, ha majd kijön hozzájuk, — s így cselekedtek. Történt pedig a napon, hogy Hanóch kijött hozzájuk, összegyűlekeztek mindahányan és eljöttek hozzá, ő meg beszélt velük mind a ő dolgokban, tanította is őket bölcsességben és tudásban, oktatta őket istenfélelemben és rámeredten ámuldoztak mind az emberek fiai bölcsességén, míg földre borultak előtte és szóltak: éljen a király, éljen a király.

Történt pedig az idők folyamán, mikor a királyok, a fejedelmek és az emberek fiai, mindahányan beszéltek Hanóchchal, ő pedig tanította őket az Ur utjaira, akkor szólt az Ur angyala az égből Hanóchhoz, hogy az égbe vigye őt s királyá tegye az Isten fiai fölött az égben, ahogy a földön is uralkodik az emberek fiain. Abban az időben, ahogy Hanóch ezt hallotta, megparancsolta, gyűjtsék egybe mind a föld lakóit és tanította is őket bölcsességben, tudásban és az Ur intéseiben. Szólt hozzájuk: hívják, hogy az égbe szálljak s nem ismerem tá-

vázom napját, azért hát, mielőtt elmennék tőletek, hadd tanítsalak benneteket bölcseségre, tudásra, jó erkölcsökre, hogy azok szerint cselekedjetek a földön, amelyen éltek, — így is cselekedtet s tanította őket bölcseségre, tudásra, jó erkölcsökre, meg is intette őket, aztán törvényeket és rendeleteket adott nekik, hogy kövessék azokat a földön, békét szerzett közöttük és megmutatta nekik az örök élet utját. Így maradt velük néhány napig és tanította, oktatta őket mind e dolgokban.

Történt pedig az időben, mikor az emberek fiai Hanóchnál voltak, hogy feltekintvén látták, ime, valami nagy lóféle száll le az égből és a ló a viharban szállt a földre, meg is jelentették Hanóchnak, amit láttak. Mondta nekik Hanóch: értem szállott le ez a ló a földre, mert elkövetkezett az idő és a nap, amelyen már elmegyek tőletek és nem is jövök hozzátok többet. Akkor leszállt az a ló és megállt Hanóch előtt és mind az emberek fiai, akik ott voltak, látták.

Ekkor megparancsolta Hanóch újból, hogy hirdetéset tegyenek eképpen: aki ismerni akarja utjait az Urnak, jöjjön meg e napon Hanóchhoz mielőtt elvétetnék tőlünk. Össze is gyűltek és eljöttek e napon hozzá mind az emberek fiai és a föld királyai, fejedelmek és vezérei s nem távoztak melőle e napon. Tanította is Hanóch mind az emberek fiait bölcsességben, tudásban és jó erkölcsökben, még e napon is nagyon rájuk parancsolt, hogy szolgáltassák az Urat és járjanak az ő utjain életük minden napján és újból békességre intette őket. Aztán felkelt, lóra szállt, utra-kelt és mentek utána mind az emberek fiai mintegy nyolcszázra egy napi járásnyira. Másnap aztán szólt hozzájuk: térjete vissza sátraitekhoz, minek jön-

nétek, hátha meg kellene halnotok, erre egy részük visszatért tőle. Az ottmaradottak pedig vele mentek hat napi járásnyira és Hanóch minden nap mondta nekik: térjete vissza sátraitekhoz, hátha meg kell halnotok, de ezek nem akartak visszatérni és csak mentek vele. A hatodik napon újból szólt hozzájuk Hanóch: térjete vissza tőlem sátraitekhoz, mert holnap felmegyek az égbe s aki velem marad közületek, meghal. Erre vissza is tértek egyesek a hatodik napon, de akik ott maradtak, nagyon is ragaszkodtak hozzá s mondták neki: Istenre, vedd megyünk, ahova te mégy, csak a halál választhat el tőled. Mikor így látta, hogy erősködnek vele tartani, nem szólt többet hozzájuk és azok mentek utána s nem fordultak vissza. A visszatért királyok pedig megszámlálták népüket, hogy tudják, hányan ma adtak Hanóchnál, hogy vele menjenek.

A hetedik napon történt és felszállt Hanóch viharban az égbe tüzes lovakon és tüzes szekéren, a nyolcadik napon pedig elküldöttek a királyok, akik Hanóchnál voltak, hogy megszámlálják az embereket, akik nála maradtak azon a helyen, honnét égbe szállott, el is mentek a királyok küldöttei arra a helyre és az egész földet ott hóval borítva találták és a havon nagy kövek a hőkövek-ből. És szóltak egymásközt: gyertek, törjük fel a havat, hátha itt haltak meg az emberek, akik Hanóchchal maradtak, a hó alatt. Ugy is tettek. átkutatták a havat és meg is találták számszerint azokat, akik Hanóchnál maradtak és holtan feküdtek a hó alatt. Csak Hanóchot keresték hiába, mivelhogy felszállt az égbe. Hanóch pedig hatszázhatvanöt évig élt volna a földön.

(Végo)

Néhány ción

Hitvitába bocsátott egyik laptársunkkal szívesen tettük. Nem tudjuk, hogy az ilyen az utolsó szó, aki kihatvitákban mindig gyomra van. És mi nagyon is érzékeny tetlen falatnál megéből. De ez egyszer találtunk laptársunkra, hogy egészen telenséggel alátámaszol hol a cionizmus és építésének kérdése akar fölfedezni a cionista munka közmeghökken, kissé érezte magát, mert más nem is jutott ditotta a mi jól me az erdélyi cionista az üzletes törekvés amelynél tovább ne a hitvitában.

Mondottuk már rendelkezünk és ha lett volna sok érte társunk levegő után fakasztott minden neveltséges dolog, az öt hosszú esztendő erdélyi zsidó mozgókörre érte? Ha a vedelmezne a radi cionista-nagyipari-viduális-humanista ezen az elvi alapok akkor laptársunk megjelenését. Laptársunk nyilatkozásának kömi lehetett tőle, fejére.

Einstein, a világnagyobb elő zseni rektora, tudvalevőleg galomnak is. Nem Revuue Iuive“ címszépét, olyan zsidó amilyent épen csak társunk bölcsői úgy zsenik, mert sike eklatáns, világos, kivonatot készíteni aki el tud igazolni akker igazán nem Ehhez a zagyva futtatást futzi:

A tulzó zsidó ki Einstein, a legünnepeltebb zsidóságot tényleg zsidónak feltüntet azonban lényegesen megvilágításba helyvállanunk, kételem korunk legmedvefentartás nélkül mult sovíniszta id régi kételyünket az ő cionizmusa.

Mi kénytelen dologról felvilágosító. Ez is ama zik. Mindenekelő nem is olyan nagstein cionista. A dicsekedni azzal, tudeje van. Ez a zője volna éppen zsidó zseni cionizmus természetes, mint zsidó szatóc is niben és a széke dendő közös von és mind a kettő amikor mindegy maga szegényes zsenialításával a Ugyanilyen kevé Oppenheimer, a

Néhány szó a „kétféle“ cionizmusról

Hitvitába bocsátkoztunk néhány nappal ezelőtt egyik lapársunkkal és bevalljuk őszintén: nem szívesen tettük. Nem szívesen tettük azért, mert jól tudjuk, hogy az ilyen természetű kritikában nem azé az utolsó szó, aki könnyen megcsömörlök. Az ilyen hitvitákban mindig az bírja tovább, akinek jobb gyomra van. És mi szívesen bevalljuk, nekünk nagyon is érzékeny a gyomrunk: az első beveléssel falatnál megcsömörlünk és kiállunk a tablóból. De ez egyszer ugyilátszik nagyon is elevenére találtunk lapársunknak, amikor megállapítottuk róla, hogy egészen közönséges és némi halvány elvtelességgel alátámasztott üzletességéből balanszírozik hol a cionizmus és a palesztinai zsidó állam fölépítésének kérdése között, hol pedig ellentéteket akar fölfedezni a zsidó nemzeti mozgalom és a cionista munka között. Lapársunk ugyilátszik kissé meghökken, kissé nagyon is elevenjén találva érezte magát, mert az első pillanatban hamarjában más nem is jutott eszébe, minthogy visszajára fordította a mi jól megindokolt megállapításunkat és az erdélyi cionista mozgalom vezetőire mondotta ki az üzletes törekvéseket. Ez volt az a határvonal, amelynél tovább nem voltunk hajlandók részt venni a hitvitában.

Mondottuk már, tulságosan érzékeny gyomorral rendelkezünk és hamar megcsömörlünk. De nem is lett volna sok értelme az újabb válasznak, mert lapársunk levegő utánkapkodása csak józú mosolyt fakasztott minden objektív olvasóban. Vagy nem neveltséges dolog, üzletességgel valódni emberet, akik öt hosszú esztendő óta vagonokat öltek belé az erdélyi zsidó mozgalomban és egészségüket tették tönkre érte? Ha lapársunknak is csak annyit jövedelmezne a radikális-filoromán-hungaro-nacional-cionista-nagypari-progresszív-internacionalista-individualis-humanista elv, (mert tudtunkkal lapársunk ezen az elvi alapon áll) mint nekünk a cionizmus, akkor lapársunk már régen beszűntette volna a megjelenését. Lapársunk maga is érezhette megnyilatkozásának komikus voltát és elkeseredésében mi telhetett tőle, nagyot ütött tollával az Einstein fejére.

Einstein, a világhírű fizikus, a modern tudomány legnagyobb élő zsenije és a jeruzsálemi héber egyetem rektora, tudvalevően egyik vezére a cionista mozgalomnak is. Nemrég, a Párisban megjelenő „La Revue Juive“ című cionista lapba cikket írt, olyan szepet, olyan zsidót, olyan egyszerűt és világosat, amilyent épen csak csak Einstein tud írni. De lapársunk bölcsői ugyilátszik még Einsteinnál is nagyobb zsenik, mert sikerült nekik Einstein nagyszerűen eklatáns, világos, egyszerű cikkéből olyan zagyva, kivonatot készíteni, amin aztán, ember legyen, aki el tud igazodni. Hát ha ehhez nem kell zseni, akkor igazán nem tudjuk, hogy mi a zsenialitás. Ehhez a zagyva kivonathoz aztán a következő elnevezést fűzi:

A tulzó zsidó nacionalisták szívesen játszó ki Einstein, a világhírű tudóst, korunk egyik legünnepeltebb zsenijét ügyük mellett. Szeretik a zsidóságot tényleg kihangsúlyozó tudóst sovinszta zsidónak feltüntetni. Einstein fent ismertett cikke azonban lényegesen más nekünk sokkal érthetőbb megvilágításba helyezi a dolgot. Mert be kell vallanunk, kételkedünk egy kissé, hogy Einstein, korunk legmodernebb gondolkozója a fizikában, fentartás nélkül fullajtárjává szegődjék egy idejét mult sovinszta ideológiának. Mert Einstein igazolja régi kételyünket, amikor kifejti, hogy miben áll az ő cionizmusa. Ezt a cionizmust mi is elfogadjuk.

Mi kénytelenek vagyunk lapársunkat egynemely dologról felvilágosítani, ámbátor tudjuk, hogy hiába való. Ez is ama bizonyos „gyomorkérdés“-be tartozik. Mindenekelőtt mi — isten látja lelkünket — nem is olyan nagyon dicsekszünk azzal, hogy Einstein cionista. Aminthogy az ember nem szokott dicsekedni azzal, hogy orra van, vagy egészséges tüdeje van. Ez a természetes állapot és az ellenkezője volna éppen említésre méltó. Einstein, a nagy zsidó zseni cionista; ez természetes. Éppen olyan természetes, mint amilyen az, hogy a székelykocsárdi zsidó szatócs is cionista. Mert Einsteinban, a zseniben és a székelykocsárdi szatócsban van egy eredendő közös vonás: az, hogy mind a ketten zsidók és mind a ketten csak kötelességet teljesítenek, amikor mindegyik a maga tékéjével: a szatócs a maga szegényes néhány lejével, Einstein a maga zsenialitásával a zsidó nemzeti ügy szolgálatába áll. Ugyanilyen kevésbé vagyunk meghatva attól, hogy Oppenheimer, a világhírű szociológus, vagy Ruthen-

berg, a ma élő legnagyobb mérnökzseni, vagy Brandeisz, az Amerikai Egyesült-Államok főbírája, vagy a párisi és londoni Rothsildok szintén cionisták. Kötelességüket teljesítik és mi ezen nem tudunk megváltoztatni. Természetesen azért vannak még különbségek és egy szóval sem akartuk azt mondani, hogy nekünk mindegy volna az, ha például a lapársunk főszerkesztője volna cionista és Einstein anticionista, vagy a jelenlegi helyzet, amikor Einstein a cionista, viszont ezzel szemben lapársunk nem az. Óh nem. Ha már választani kell, akkor már csak megelégszünk mi Einsteinnal is.

Aztán meg az, hogy szeretjük Einstein fullajtárunkul beállítani. Tessék elhinni, hogy nem engedni magát. Einstein már eredetileg úgy az élére szökkent a cionista mozgalomnak, hogy már nem is lehet külön fullajtárként alkalmazni. De a legklasszikusabb lapársunknak az a megjegyzése, hogy „Ezt a cionizmust (már tudniillik Einsteinét) mi is (már tudniillik a lapársunk) elfogadjuk. Mi azt hisszük, ez is, — hogy ugymondjuk, — kissé elhamarkodott kijelentés volt. Einstein saját személyé-

ben úgy odaáldozta magát a cionista mozgalomnak, mint ahogyan a többi vezéreink. Einstein Weizmannal együtt és egy időben koldulta végig Amerikát a Keren Hajesszód érdekében. A nagy Einstein faképnél hagyta európai hírnevét, visszaautasította a legnagyobb egyetemek meghívását, hogy tanszéket vállaljon a most megnyitó jeruzsálemi héber egyetemen. A nagy Einstein, a világ tanító-mestere, meglett férifkorára beállott tanuló diáknak, szorgalmasan tanulja a héber nyelvet, hogy a jeruzsálemi egyetemet héber beszéddel nyithassa meg. Ezt a cionizmust önök is elfogadják t. lapársunk? Majd hogy ha lapársunkat is ott látjuk a Keren Hajesszód munkásai között, majd hogy ha lapársunk is lándzsát fog törni a héber nyelv jogai mellett, majd hogy ha lapársunk is megteszi mindazt, csak kicsiben, amit Einstein nagyban, — akkor el fogjuk hinni neki. De addig csak egy bizonyos: hogy lapársunk a gummilasztikum-nyulóságu, tudatosan zavaros megállapításai mögöl újra kirohanást akart intézni a zsidó nemzeti gondolat ellen és a nagy kirohanásában nekiment a falnak.

Einstein cikke a cionizmusról

A „Revue Juive“-ben megjelent cikk teljes szövege

Az erdélyi sajtó egy része töredékes fordításban közölte Einstein professzornak a „Revue Juive“-ban megjelent alábbi cikkét. Minthogy a cikk töredékes ismertetése némi vitákra adott okot, szükségesnek tartjuk a cikket teljes egészében közölni:

Nietzsche mondotta, hogy a zsidó nép egyik jellemvonása a szerencsétlenség subtilis felhasználásának ismeretéből és kiteljesítéséből áll. A zsidók tehát nacionalizmusukat is kell értékesíteni. Ezt tenniük kell már a közjó érdekében is. Kötelességük kifejlödtetni magukból azokat az erkölcsöket és azt a hitet, amely nélkülözhetetlen annak, aki az emberiséget szolgálja akarja. Minthogy a zsidó nacionalizmus eltűnése legalább is pillanatnyilag lehetetlennek mutatkozik, a zsidók tartoznak a nacionalizmust igazolni. Ez okból vissza kell szerezniük — minden neveltséges főnhéjazás nélkül — annak az emberi értéknek az öntudatát, amelyet képviselnek. Multjukat kell tanulmányozniok és szellemük és faji tulajdonságaik alapos ismerete által újra meg kell tanulniok azt a missziót, amelynek betöltése rájuk vár.

A cionizmus e tekintetben segítségükre jöhet. Amidőn egy dicsőséggel és fájdalommal teli multat idéz emlékkükbe és tekintetüket egy egészségesebb és méltóbb jövő felé nyitja fel, rávezeti őket az önismeretre és bátorságra. Visszaadja nekik a morális erőt, amely lehetővé teszi számukra azt, hogy öntudatosan éljenek és cselekedjenek. Lelküket megszabadítja a tul-

hajtott szerénység megbocsáthatatlan érzésétől, amely csak elnyomja és terméketlenné teszi őket. Végül figyelmezteti őket az elmúlt évszázadok közös fájdalomáról eredő szolidaritás kötelességeire.

A cionizmus miszticizmusa által ujjáéledve végül talán teljesíthetik azokat a feladatokat, amelyek rájuk hárulnak és amelyek Izrael együttes munkáját, becsületes fáradozását követelik. A cionista mozgalom nem tekinthetem olyan kinövésnek, amely a gondolkodás és élet örömeit mérges kilégzésével elpusztítja. Az a zsidó, aki arra igyekszik, hogy szellemét általános emberi ideákkal telítse, magát minden habozás nélkül cionistának deklarálhatja. Amiért különösen hálásnak kell lenni a cionizmusnak, a tény, hogy az egyetlen mozgalom, amely sok zsidó számára jogos büszkeséget szerzett, hogy egy kétségbeesett fajnak visszaadta szükséges hitét és ha szabad magam így kifejezni, egy ványadt népet friss inakkal ruházott föl.

A cionizmus Palesztinában a zsidó szellemi élet számára centrumot fog szerezni és ezért a cionizmus vezetői iránt hálásnak kell lennünk. Ez erkölcsi otthon létezésének az lesz az eredménye, hogy egy nép számára, amely nem érdemli meg a halált, remélhetőleg az életerőknek egy plusszát fogja adni. Ez erkölcsi ujjászületés első megnyilatkozásait magam is megfigyelhettem. Ezért azt hiszem kijelenthetem, hogy a cionizmus, amely látszólag nacionalista mozgalom, végeredményében azonban az egész emberiség ügyét szolgálja.

Haarmann az egeket hívja tanuul Grans ártatlansága mellett

Börtönben írt levele alapján perújítás készül a halálraítélt Grans érdekében

(Berlin, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A huszonnégyszeres gyilkosságban elmarasztalt Haarmann újra beszéltet magáról. Ezutal a gyilkos cinkosát, Grans-t akarja megmenteni a halálos ítélettől. Börtönében levelet írt, amelyben egyszerűen visszavonja mindazokat az állításokat, amelyeket a vizsgálóbíróval és a főtárgyaláson tett Grans ellen. A levélnek az lesz a következménye, hogy Grans védői perújítást fognak kérni, amely esetleg azzal végződhetik, hogy a halálraítéltet szabadlábra helyezik.

Haarmann a mult héten a vizsgálóbíró elé kérette magát. Itt a következőket mondotta: — Nekem már minden teljesen mindegy, én nem is akartam egy percig sem kegyelmet kérni a magam számára, azonban nem vihetem azt a vádat a síromba, hogy egy embert ártatlanul magammal rántottam a halálba. Grans egyáltalában nem bűnös, ő nem tudta, hogy én milyen okból viszem magamhoz a gyermekeket.

Ezenkívül levelet is intézett Grans atyjához, amit sikerült kicsempésznie. A levél így szól: „Grans János éveken át megcsalt és meglopott. De nem tudtam megválni tőle, mert nem volt senkim a világon. Gransnak sejtelmé sem volt arról, hogy én gyilkoltam. Ő soha nem látott

és nem is láthatott semmit, csak tudta, hogy nincsenek egészséges érzeim. Amikor a gyilkosság kiderült, a hannoveri rendőrség engem arra kényszerített, hogy hazudjam. Félelmemben mindenre igent mondtam és ilyen módon Grans ellen is terhelőn vallottam. A rendőrség emberei közölték velem, hogy Grans vádat emel ellenem. Erre így vélekedtem: Gransnak ehhez igazán nincs joga, mert valósággal atyai jötevője voltam. Így tehát sok mindent összehazudtam róla és ez hasznomra is vált, mert minél jobban belemártottam Gransot az ügybe, annál jobban bántak velem.“

„Én, Friedrich Haarmann az egeket hívom tanuságtételre és kijelentem, hogy Grans ártatlan. Soha még csak orgazdaságot sem követett el velem szemben, soha egyetlenegy olyan embert nem hozott nekem, aki később áldozatom lett. Meg vagyok róla győződve, hogy ha Grans tudta volna a fiatalberek sorsát, ő maga akadályozta volna meg őket abban, hogy engem felkeressenek. Grans János ártatlan, ezt ismételve hangsúlyozom és elítéltetése csak úgy vált lehetségessé, hogy a rendőrség akarta és én bosszúból követtem a rendőrség akaratát.“

Grans két ügyvédje tegnap hosszabban tanácskozott az ügyben a főügyessel, aki valószínűleg helyt ad a per újrafelvételének.

A Ruthenberg-koncesszió a nemzetközi döntőbíró előtt

(Hága, febr. 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hágai nemzetközi döntőbíró a napokban fog ítélni a palesztinai Ruthenberg-féle villamosági koncesszió fölött. A bíróság tudvaleg már 1924. augusztusában is foglalkozott ezzel az ügygel, magát illetékesnek mondotta ki, azonban a közbejött görög és angol jegyzékváltás miatt az ítélethezatalt felfüggesztették. Az ügy előzménye a következő: Mavromatis görög alattvaló 1913-ban a török kormánytól előzetes koncessziót kapott mechanikai és világitási célokra szolgáló művek felállítására, továbbá utak építésére. A háború idején az angol megszálló csapatok a Mavromatis által beterjesztett tervek egy részét meg is valósították, a háború után azonban a cionista szervezet hasonló koncesszióért folyamodott. Az angol kormány honorálta a kérvényt és Ruthenberg mérnöknek megadta a koncessziókat, a Jordán vizes elektromos telepek által való kihasználására. Együttal pedig visszautasította Mavromatis igényeit. A görög kormány alattvalója érdekében nemzetközi döntőbíróhoz folyamodott.

Kolozsváron megnyílik az első zsidó tanoncotthon

(Cluj-Kolozsvár, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az iparosmestereknek és a kereskedőknek a tanoncaikhoz való helyzete a mult-hoz viszonyítva a tanoncok hátrányára óriási mértékben és a legigazságtalanabbul változott meg. A multban a szegédtető mesterek és főnökök a tanoncokat saját házukba vették lakással, étellezéssel, sok esetben mosással, sőt ruházattal is ellátták. Ezzel szemben ma nagy általánosságban a tanoncok a természetbeni szolgáltatásokat nem kapják meg és a főnökök kártalanítás címen havi 150-500 lej fizetnek a tanoncoknak. A jelenlegi rettenetes drágaságban a tanoncoktól igénybevett 10-12 órás szolgálatot ilyen nevétségesen csekély összeggel kártalanítani, vagy mint mondják, díjazni, a legnagyobb méltánytalanság és igaztalanság.

E körülmény miatt a Zsidó Árvagondozó tanonc árviért aránytalanul súlyos terheket visel dacára annak, hogy azoknak ellátása, házias, erkölcsös és vallásos nevelése eddig kielégítő módon megoldható nem volt. Ez az elszomorító helyzet arra készítette az Árvagondozó vezetőségét, hogy egy tanoncotthon létesítésének gondolatával foglalkozzon.

A Nagyváradon december havában megtartott országos közgyűlésen lelkesedéssel fogadták el a tanoncotthon létesítésének tervét és a kivitelezést adott a vezetőségnek. Ennek megvalósításához milliók szükségesek, amelyek összegyűjtése pár évig fog eltartani.

Eppen ezért ezt a kezdeményezést egyelőre egy internátus jellegű árvatanoncotthon megvalósítására koncentrált a vezetőség. A Strada Paris (vult Pap-utca) 36. szám alatt e célnak leginkább megfelelő ingatlan megvételével a „zsidó árvák első tanoncotthona“ biztosítva van és néhány hónap múlva megfelelően átalakítva, berendezve meg fog nyilni a zsidó árvák első tanoncotthona, ahol zsidó családi otthont, barátságos meleg hajlékot kapnak a tanoncok és ahol szeretetteljes elgondozás mellett szigorúan fegyelmezett testi és szellemi nevelésben fognak részesülni.

Az alap meg van teremtve. A vezetőség komolyan elszánt, lelkes munkát végzett, amelyet anyagokban a Joint igen tekintélyes összeggel mozdított elő. Következnie kell most az átalakításnak, berendezésnek és felszerelésnek. Annak ellenében, hogy ebből a tanoncotthonból kitűnően nevelt és elgondozott tanoncok testi és szellemi frisseséggel, teli munkakedvvel fogják a munkaadók érdekeit szolgálani, méltán és bizonyos jogosultsággal várják a Poale Cedek iparosaitól e munkákban való támogatást és a kereskedőktől a szükséges anyagokkal való segítséget. Az Árvagondozó vezetősége kéri a zsidó néket, hogy ágyneműek és háztartási kellékek öszteteremtésében segédkezzenek. Szerető, gondos kezek lázas munkája szükséges ahhoz, hogy a legrövidebb időn belül reményteljesen megnyílhasson a zsidó tanoncotthon kapuja, mindnyájunk büszkeségére és a zsidó konstruktív munka dicsőségére.

A szenátus is megszavazta a patriarchatus felállításáról szóló javaslatot

A parlament mai ülése

(Bucuresti-Bukarest, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén elsőnek Mihalache szólalt fel, aki hosszú beszédben tiltakozott Jorga ama vádjá ellen, hogy a parasztpárt Marmorosch és Blank bankház szoldjában áll. A külföldön tartozkodó Jorga professzor helyett elnöktársa, Argetoianu reflektált Mihalache felszólalására és védelmébe vette Jorgát, aki szerinte pozitív adatok alapján tette meg inkriminált interpellációját.

Ezután Victor Moldovan terjesztett be hosszabb interpellációt az utlevél-visszaélésekről. Moldovan képviselő beszámolójában részletesen ismertette az utlevélpanama egész komplexumát. Vázolta a liberális párt több tagjának ominozus szerepét a panamában és a kormány több tagját azzal vádolta meg, hogy tudatosan hozzájárult a panama eltussolásához.

Ezután konkrét eseteket hozott a kamara tudomására és a közvélemény megnyugtatósa érdekében a vizsgálat legsürgősebb lefolytatását követelte.

Victor Moldovan beszédét az ellenzéki pársorok zajos tetszéssel fogadták.

A szenátus mai ülésén Cipaianu és Vaitoianu miniszterek kivételével, akik a kamara ülésén voltak, a kormány valamennyi tagja résztvett. A napirend egyetlen pontja a patriarchatus felállításáról szóló törvényjavaslat megszavazása volt.

A törvényjavaslatot Lepadatu miniszter olvasta fel, majd Bratianu Jonel emelkedett szólásra és hosszú beszédben méltatta Miron Christea metropolita-primás érdemeit.

A miniszterelnök beszéde után a szenátus a törvényjavaslatot megszavazta.

A Budapesten élő olasz fascisták nem azonosítják magukat a magyar fascistákkal

Az olaszok nem vállalnak közösséget a gyilkos Kmettyvel

(Budapest, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olaszországi nagy lapok cikkeit közölnék, s a milánói lapok például „Magyar terrorista él Milánóban?“ címmel foglalkoznak a Kmetty-ügygel és megállapítják, hogy szorgos nyomozások alapján sem találtak a leghalványabb nyomot sem Kmetty Károly, a gyilkosság miatt körözött volt britanniás tiszt milánói tartózkodását illetőleg. A magyar konzulátushoz is fordultak tájékoztatás céljából, de ott is azt a felvilágosítást kapták, hogy Kmetty Károlyt nem ismerik, még nem jelentkezett a magyar konzulátuson. Az olasz lapok hozzáfűzik ehhez, hogy Kmettynek bizonyára alapos oka van arra, ha Olaszországban tartózkodna is, hogy „idegen név alatt bujkáljon“.

A Budapesten élő olaszok fasciója vasárnap ülésén foglalkozott a Kmetty-ügygel. A Magyarországon élő olaszok ugyanis fascióba tömörültek, amelynek célja a magyarok között Olaszország érdekében folytatandó propaganda fejlesztése és az olaszok között a hazafias szellem ápolása.

Az ülésen a fasció elnöke, Pignatelli herceg bejelentette, hogy már két nappal ezelőtt hosszabb levélben fordult a Milánói fascióhoz, amelytől megkérdezte, hogy milyen alapon állíthatja Kmetty Károly „A Nép“-hez küldött levélben, hogy ő a milánói fasció védelme alatt áll? Kmettynek arra a kijelentésére, hogy a milánóban élő magyarországi zsidókat ki fogják toloncolni azokért a támadásokért, amelyek őt érték, a Budapesten élő olasz fasció nem is reflektál, mert Olaszországban zsidókérdést egyáltalán nem ismernek és így természetesen a Milánóban élő magyar zsidók tervbevett kiutasításáról sem lehet szó.

A Budapesten élő olaszok fasciójának direktóriumára ezután határozatban mondotta ki, hogy magyarokat nem vesz fel tagjai közé, éppen a magyarországi magyar fasció miatt, amelynek politikája homlokegyenest ellenkezik a nagy olasz fasció politikájával és amely vallási kérdésben is olyan állásponton áll, amely ellentétes az olasz fasció politikájával.

A németországi szovjet-cseka pöre

A leipzigiek kommunisták el akarták tenni Seect tábornokot láb alól

(Leipzig, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Liposében működő állami bíróság, amelyet a német köztársaság ellen elkövetett bűnök fölött való ítélezésre állítottak fel, holnap fogja tárgyalni a németországi kommunisták titkos szervezetének ügyét.

A fővádott ez ügyben Neumann betűszedő, akiről bebizonyították, hogy Rausch fodrást, aki a titkos szervezet el akarta árulni, lelőtte. Neumann volt annak a csoportnak a vezetője, akit megbíztak Seect generális, Hugo Stinnes és Borsig nagyiparos láb alól való eltételével. Neumann több elvtársával együtt meg is kísérelte Seect generális meggyilkolását. Több napon át figyelte a „Cseka“ a generális, aki minden reggel adjutánsa kíséretében a Tiergartenben lovagolt. A terv az volt, hogy a tábornokra egy bokorból sortűzet adnak. Azt hitték, hogy sortűz leadása esetén a lovak megbokrosodnak és magukkal ragadják az adjutánt és így az esznek nem lesz tanuja. A merénylők már készen tartottak egy kocsi, amelyben könnyen elmenekülhetnek.

A „Cseka“ tagjai háromszor állottak lesben, a generális azonban nem jött, mert a nagy fagy miatt nem akart kilovagolni.

A cinkosok erre azt hitték, hogy a generális a Tattersalban fog lovagolni és Neumann itt szeretne volna lelőni a tábornokot. Több ízben várta a tribünről, hogy megjelenjen, azonban hiába, mert a generális ide sem jött. Neumann már nagyon türelmetlen volt és tettét a generális lakásán akarta végrehajtani olyképen, hogy magát újságírónak adná ki, interjú közben terítette volna le a kommunisták által gyűlölt tábornokot. Telefonon felhívta Seect lakását és ekkor megtudta, hogy a tábornok Thüringiában tartózkodik. Neumann néhány napig még várta a Thüringiából jövő gyorsvonatokat, hogy a vonatból kilépő tábornokot lelőzze. Azonban ezuttal sem volt sikere és akkor merült fel az a terv,

hogy Seect generális autóját közben löjjék le. Erre nézve már megtörténtek az előkészületek, amelyeket azonban beszüntettek egy oroszországi magas állású tisztviselő javaslatára, aki mindenféle vérontást elítelt.

Ingyen kap minden hölgy legfinomabb csokoládét

1/2 kiló

Holnap e helyen megmondjuk

Hol?

Lloyd 8343

Az Uj Kelet
ság na
Szerkesztik:
Felelős szerk:
Az Uj Kelet
megjel
Előfizetési
240 lei.

Péntek
5685 Sövat
1925 február

— Rath
lauban a nap
nemzeti szoc
Brückner eg
meggyilkolás
teunek, hogy
a minisztert
cikket egy
ügyesség pó
tatott eljárás
az ítéletet.
bírósg nem
megjelent cí
kétszázötven

— Angli
a távoli Ke
A „Daily Ex
és kimerítő o
flottának a t
ez év február
mas harci é
össze, ami m
kozik az ang
az új britt b
tárgyalni. M
flottáját fel
pontját áthel

— Megg
jén. Tegnap
hatalmas fű
Renner-börgy
méter magass
A lakosság
és csakhamar
ner-börgyár.
messziről is,
hinni, hogy
nem az állom
házak is. A
robozott ki a
meglepetésük
mert ekkor
meggyült ola
a Szamos mer
mennységű e
le nap-nap u
tőlés mellett
keztében me
dort giz-gazo
arra járt és g
a vízbe, amel
s mivel nagy
egyre hatalma
löle. A kigyu
lyen volt, ho
sem. Néhány
hatóság vizsg
volt a tűz ok

— Felme
testisértési p
kolozsvári tör
cer Sándor, L
tean János és
rasztemberek.
hogy 1924. m
Lázár szentmi
megrepedt a l
tében még ma
A vádlottak l

archatus

hozott a kamara tud... megnyugtása érde... gősebb lefolytatását

dét az ellenzéki pad... ták.

Cipaianu és Vaitoi... vel, akik a kamara... valamennyi tagja... elen pontja a patri... törvényjavaslat meg...

padatu miniszter ol... onel emelkedett szó... en méltatta Miron... s érdemeit.

de után a szenátus a... zta.

azonosítják

ettyvel

e. Pignatelli herceg... appal ezeltt hosszab... scióhoz, amelytől meg... on állithatja Kmetty... levélben, hogy ő a... áll? Kmettynek arra... ban élő magyarországi... azokért a támadásokért... sten élő olasz fasció... zországban zsidókérdést... így természetesen a... k tervbevett kiutasi...

fasciójának direktó... mondotta ki, hogy... tagjai közé, éppen a... miatt, amelynek poli... zik a nagy olasz fas... lási kérdésben is olyan... tes az olasz fasció

a pöre

tot láb alól

a közben löjnek 1e... az előkészületek, ame... y oroszországi magas... ki mindenféle véron...

omabb
Hol?
Lloyd 8243
ladet

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó-ság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Feljelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

A mai naptár

Péntek
5635 Sövat 19
1925 február 13

A zsidó nemzetben megvan a képesség arra, hogy Palesztinából mintáállamot alkosson és hogy Kisázsia kereskedelmét eddig még soha el nem ért fokig fejlessze. Ha csak a zsidók negyven százaléka csatlakozik a palesztinai államépítés gondolatához, akkor már a zsidó állam jövődjéje biztosítva van.

Lord Salisbury, volt angol miniszterelnök.

Rathenau gyalázóját elítélték. Bresslauban a napokban tárgyalta Heimut Brückner nemzeti szocialista író és városi képviselő perét. Brückner egy népgyűlésen Rathenau miniszter meggyilkolása után így nyilatkozott: Hála Istennek, hogy akadt valaki, aki eltávolította ezt a minisztert. Hasonló tenorban írt Brückner cikket egy völkisch hetilapban is, amiért az ügyészség pörbe fogta az újságíró. A lefolytatott eljárás során a vádlott ellen meghozták az ítéletet. A gyűlésen elmondott szavakat a bíróság nem inkrimálta, ellenben az újságban megjelent cikkek miatt háromhavi börtönrre és kétszázötven aranyárú pénzbüntetésre ítélte.

Anglia vízi haderejének sulypontját a távoli Keletre helyezi. Londonból jelentik: A "Daily Express" tengerészeti szakértője hosszú és kimerítő cikkben tárgyalja a britt birodalmi flottának a távoli Keleten leendő szerepét. Már ez év február 21-én Singapore előtt hat hatalmas harci egységből álló hadiflottát vonnak össze, ami mindenképen intőjel. Ugyanitt találkozik az angol flotta három parancsnoka, akik az új britt birodalmi flotta felépítéséről fognak tárgyalni. Minthogy Anglia északi tengeri flottáját feloszlatták, a vízi hadierőnek sulypontját áthelyezték a távoli Keletre.

Meggyuladt az olaj a Szamos tetején. Tegnap délután úgy három óra tájban hatalmas füstfelhő kanyarodott az égnek a Renner-börgyár téjékről, melyben husz-harminc méter magasságra csaptak fel a lángnyelvek. A lakosság ijedten futott össze az utcasarkon és csakhamar elterjedt a hír, hogy ég a Renner-börgyár. A tűz tényleg olyan hatalmas volt messziről is, hogy egész könnyen azt lehetett hinni, hogy nemcsak a Renner-börgyár ég, hanem az állomási épületek és a környéken lévő házak is. A tűzoltóság teljes felkészültséggel robotgott ki a helyszínre, azonban legnagyobb meglepetésükre segítségre nem volt szükség, mert ekkor tűnt ki, hogy a Szamos tetején meggyült olaj gyuladt ki. A villanygyárból és a Szamos mentén lévő gyárakból ugyanis nagymennyiségű elhasznált olaj és petroleum uszka nap-nap után a folyó tetején. Itten a vasuti töltés mellett a víz a fokozatos apadás következtében meggyült és beleszivódott az odasodort giz-gazokba. Ma délután valaki bizonyosan arra járt és gyufát, vagy cigarettavéget dobott a vízbe, amelytől az olaj azonnal lángra kapott s mivel nagymennyiségben volt már meggyülve, egyre hatalmasabb lángnyelvek csaptak ki belőle. A kigyulás azonban olyan szerencsés helyen volt, hogy nem fenyegetett egy épületet sem. Néhány óra alatt teljesen ki is aludt. A hatóság vizsgálatot indított, hogy kiderítse, ki volt a tűz okozója.

Felmentési ítéletet hoztak egy súlyos testisértési perben. Tegnap délelőtt álltak a kolozsvári törvényszék előtt Luca Péter, Kolcer Sándor, Lungurar János, Nas Nicolaie, Muntean János és Luca Partemie szentmiklósi parasztemberek. Az ügyészség azzal vádolta őket, hogy 1924. márciusában úgy elverték Muntean Lázár szentmiklósi parasztgazdát, hogy annak megrepedt a koponyája és az ütés következtében még ma sem tudja használni balkarját. A vádlottak képviselője dr. Giurgiu János ki-

Borzalmas bányakatasztrófa Németországban

Hetven halottat hoztak eddig felszínre

(Essen, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas bányakatasztrófa történt a Rajna-Westfalia szénbánya-vidéken. A dortmundi szénbányában, a Stein miniszterről elnevezett tárnában bányalégrobbanás történt. A tárnában a robbanás idején többszáz munkás dolgozott, akik közül az első órákban, amikor a munkások fejvesztetten menekültek a robbanás színhelyéről, száz munkás hiányzott. Az azonnal megindított mentési munkálatok

rövid idő alatt harminc halottat hoztak felszínre

A mentés további során nyolc élő munkást is felszínre hoztak. Néhány órával később

a felszínre hozott halottak száma meghaladta a hetvenet.

A mentést rendkívül megnehezíti az a körülmény, hogy a robbanás következtében az egyik tárna beomlott és a bounekedt munkásokhoz nem lehet hozzáférni. Ebben a tárnában százharminckilenc munkás van eltemetve, akiknek sorsáról még semmit sem lehet tudni.

A robbanás szerdán este nyolc órakor történt és a robbanás után a bányamunkások és azok

hozzátartozói között óriási pánik tört ki. A tárna előtt hatalmas tömeg verődött össze, nagyrészen asszonyok és gyerekek, akik jajveszékelve keresik hozzátartozóikat. A Stein-tárna az Egyesült Kő és Fesztékművek részvénytársaság tulajdona és husz percnyre van Dortmundtól. A tárna mélysége meghaladja az ötszáz métert és munkáslétszáma közel háromezer. Évi produktuma a bányának kilencszázezer tonna szén volt.

Ekkora bányakatasztrófa még nem fordult elő Németországban.

A szerencsétlenség okát még ezidégig nem lehetett kideríteni.

A felszínre hozott hetven holttest annyira össze van zuzva, hogy agnoszkálásuk lehetetlen. A bányászok hozzátartozói kétségbeesetten borulnak minden ujabb kihozott holttestre, de nem tudják megállapítani kilétüket.

Luther kancellár amint a bányaszerencsétlenségről értesült, azonnal félbeszakította karlsruhei tartózkodását és az első vonattal a bányához utazott, hogy az illetékesekkel tanácskozzék a családok segélyezése felől.

Amikor a CFR. egy általa nyomorekká tett leány kártérítése felett ítélt

Mihályi Irén, a Félix-fürdői karambol áldozatának kártérítési pöre a nagyvaradi törvényszék előtt

(Oradea-Mare-Nagyvárad, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még élénken emlékezetes az a nagy vasuti karambol, amely tavaly nyáron történt a nagyvaradi Félix-fürdő állomásán. Ennek a vasuti karambolnak egyik súlyosan sebesült áldozata, Mihályi Irén, dr. Markovits nagyvaradi ügyvéd útján tíz és félmillió lej erejéig kártérítési pert indított a CFR. ellen. A nagyvaradi törvényszék Nesslerda tanácsa ma tárgyalta ezt a kártérítési pert.

Mihályi Irén ügyvédje a tárgyalás során előadta, hogy a felperes a vasuti karambol következtében szenvedett súlyos sebesülésével egész életére nyomorekká kell megfizetni, de ezenkívül is kötelessége a CFR.-nek a szerencsétlen leány megélhetéséről gondoskodni. Mihályi Irén képviselőjének érvelésére a CFR. képviselőjében megjelent ügyvéd a kártérítési összeget sokallta és kifejtette, hogy Mi-

hályi Irénnek az amputálás és a kezelés végett nem kellett volna Bécsbe mennie, mert Romániában megfelelő orvosok vannak, akik az amputálást és a kezelést éppennyg elvégezték volna, mint a bécsi professzorok és ezzel tekintélyes összeget lehetett volna megtakarítani. Hivatkozott továbbá arra, hogy a királyt nemrégiben Diuvala bukaresti professzor operálta meg és ha a királynak megfelelő Diuvala professzor, megfelelehetett volna Mihályi Irénnek is.

A törvényszék tanácsa az ügyvéd előterjesztése után tanácskozásra vonult vissza, majd kihirdette a törvényszék határozatát, amely szerint a tárgyalást március huszadikáig elhalasztja. Elrendelte továbbá orvosszakértők kihallgatását arra vonatkozólag, hogy Mihályi Irénnek sebesülése tényleg olyan arányu volt-e, hogy annak kezelése miatt Bécsbe kellett utaznia. Dr. Markovits ügyvéd dr. Pop Sándort, a nagyvaradi közkörház segédorvosát kérte kihallgatni, a CFR. jogi képviselője pedig Kolozsvárról Jakobovits sebésztanárt és Bukarestből Diuvala orvosprofesszort. A szakértők kihallgatásának költségei fedezésére elrendelte a törvényszék, hogy a CFR két héten belül ötv ezer lejt helyezzen letétbe.

ejtette, hogy az önvédelem esete forog fenn, mert Muntean Lázár provokálta ellenfeleit. Ugyanis Muntean a vádlottak közül egyet meg akart verni s ráesett annak kapujában. Szerencsétlenségére azonban haragosának bevoltak társai is, akik, miután hiába kérték a bottal felgyverkezett Munteant, hogy menjen haza, csak azután támadtak rá. Megelőzőleg Muntean egyet közülök úgy megütött, hogy azonnal elájult. A büntető törvénykönyv — mondta Giurgiu — nem írja elő, hogy az ember gyáva nyul legyen, hogy ha botokkal támadnak rá. Kéri védenecinek felmentését. A bíróság rövid tanácskozás után meghozta ítéletét, mely szerint felmentette a vádlottakat.

Temesvári hír. Reischek Frigyes, temesvári Gyapjuipar r. t. alkalmazottját tegnap nagyobb pénzüsszeggel küldte a vállalat igazgató-sága a Banca Nationaléba, hogy ott a rábizott összeget befizesse. Mielőtt a befizetés megtörtént volna, valaki arra figyelmeztette Reischeket, hogy a földre több bankjegyet ejtett le. A fölönn tényleg bankjegyek heverték s Reischek is hajolt értük, hogy felvegye azokat. Mialatt lehajolt, a pénztár előtti pultra helyezett bankjegycsomókból valaki egy 50.000 lejes köteget kiemelt és eltűnt vele. Minden jel arra vall, hogy a bankjegyeket szándékosan ejtették le a földre, hogy Reischek figyelmét pillanatra elterelve, végrehajthassák a lopást. A vizsgálat azonnal megindult, de ezidégig semmi pozitív adat a tettes személyét illetőleg nincs a rendőrség birtokában. - Predán Juon gavazdiai legény a korcsmában összeszóla-kozott egy Rivariu nevű legénnyel. Az összeszóla-

kozás verekedessé fajult, melynek során Predán úgy megsebesítette Rivariut, hogy az sérüléseibe belehalt. — Néhány hónappal ezelőtt Kodos Péter nagy-laki gazdálkodó agyonütötte Ivescu János tanítót, mert az leányának udvarolt. Ebben az ügyben az aradi törvényszék tegnap tartotta meg a főtárgyalást, melynek során Kodos Pétert, az enyhítő körülmények figyelembevételével 3 évi fogházra ítélte. Az ítélet ellen úgy a vádlott, mint az ügyész felebbezést jelentett be. Kodos Pétert a tábla döntéséig a törvényszék szabadlábra engedte. — A temesvári adó-kivetőbizottság hétfőn kezdi meg működését. — A temesvári malmokat a mai nap folyamán, hasonlóan a kolozsvári malmakhoz, katonai felügyelet alá helyezték.

Óriási influenza-járvány Japánban. Tokióból jelentik: Az országban nagy influenza-járvány dühög. Hivatalos jelentések szerint az utolsó husz napon négyezerhatszáz halálos megbetegedés történt.

Ne féljen! Hyperol-lal készítse szájjvizét, megvédi fertőző betegségektől, torokfájástól. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában.

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekin meg a **SZÉKELY ÉS RÉTI**
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butorterméit, asztalok furnirszükeleteiket legolcsóbban itt szereshetik be

KÖZGAZDASÁG

A vetésterületek nemzetközi statisztikája

Romániában 11,3 százalékkal csökkent a búzavetés

(Cluj-Kolozsvár, február 12. Az Uj Kelet tudósítójától.) A római nemzetközi mezőgazdasági intézet statisztikai kiadványának januári füzeté néhány nappal ezelőtt jelent meg. A jelentés szerint Európa legfőbb gabonatermelő országaiban az őszi vetések általában jó állapotban vannak. Mindössze két ország mezőgazdasági helyzete nem kielégítő: Magyarorszáé és Angliáé. Magyarországon a szárazság és a hideg időjárás gátolja a vetések fejlődését, míg Angliában éppen ellenkezőleg: a túlságos talajnedvesség akadályozta a mezei munkáknak kellő időben való elvégzését. Az Egyesült Államokban a december közepén történt havazások elegendő védelmet nyújtottak a vetéseknek.

A vetésterületek nemzetközi statisztikája még nagyon hiányos, mert az Egyesült Államokon és Kanadán kívül csupán tizenkét európai állam adatait foglalja magában. A statisztika szerint Kanadában összesen 336.800 hektár területet vetettek be búzával, 2,9 százalékkal többet mint az előző évben; az Egyesült Államokban 17.125.000 hektárt, 6,5 százalékkal többet, mint az elmúlt évben. Az európai gabonatermelő országok közül Ukrajnában 8,1 százalékkal, Csehszlovákiában 1,2 százalékkal emelkedett a bevetett területek nagysága, ellenben Romániában 11,3 százalékkal csökkent a búzatermelésre szánt terület.

Francia-német érdekközösség a nagyiparban. Genfi jelentés szerint ott a napokban „Societa” elnevezés alatt százezer svájci frank alaptőkével egy részvénytársaságot jegyeztek be, amelynek célja: szénkereskedelem. Az igazgatóság tagjai többek között: Lubersac párisi nagyiparos és ifj. Stinnes Hugó műlheimi nagyiparos.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara február huszonkettedikén délelőtt tíz órakor rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatában a város villanyellátása, a vasárnapi munkaszünet, az egyszázalékos forgalmi adó, az egyenesadó, az új kereskedelmi törvény ügye és a szállítási mizériák szerepelnek.

Hatályon kívül helyezik a városi illetékekre vonatkozó pótrendeletet. Jelentettük már, hogy az iparkamara elnökségének vezetése mellett delegáció kereste fel Utalea polgármestert és arra kérte, hogy az építkezések megindításának lehetővé tétele érdekében helyezze hatályon kívül a tanács által kibocsátott és a városi illetékekre vonatkozó pótrendeletet. Mint értesülünk, a polgármester teljesíti az érdekeltek kérését és már a közeli napokban hatályon kívül fogja helyezni a sérelmes rendeletet. Ezzel egyidejűleg a városi tanács a kavics és homok városi illetékét is le fogja szállítani.

Vámszabályozás Csehszlovákia és Ausztria között. Bécsből jelentik: A különböző vámtarifális megállapodásokkal egyidejűleg Csehszlovákia és Ausztria között megtörtént a bevitel és kivitel szabályozása is. A szabályozás kérdését főleg a be- és kiviteli igazolványok kiállítására körüli késedelmek kiküszöbölése, valamint a származási bizonyítványok kiállításának illetékessége tették szükségessé. A behozatali és kiviteli cikkek közül a két állam pontos jegyzékeket készített, amely jegyzékeket rövidesen nyilvánosságra hozzák.

A magyarországi letétek bejelentése. A román-magyar pénzügyi egyezmény szerint mindazon román állampolgárok, vagy azok, akik a trianoni békeszerződés folytán román állampolgárokká lettek, legyenek azok magánosok vagy jogi személyek, jogosítva vannak Magyarországon maradt tulajdonukat képező és akár a bankoknál, akár magyar hatóságoknál vagy magánszemélyeknél elfekvő letéteiket — betétkönyvek, biztosítási kötvények, valuták, nemesfémek vagy bármely más értéktárgyak, — jogosítva vannak hazahozatni. Ugyanebbe a kate-

A mult termésről szóló számadatok a legutóbbi statisztikai főlétel óta nem változtak. Az erre vonatkozó összeállítás egészen világosan mutatja, hogy bár a mult év termése alatta marad az 1923-as rekord-termésnek, mégis 27—28 millió métermázsával haladja meg a háboru előtti és a háboru utáni öt év átlagtermését.

A római intézet összehasonlító táblázatba foglalja továbbá az egyes országok átlagtermésének alakulását, amelyből szemléltető képet nyertünk arról, hogy miként emelkedett, vagy csökkent az utolsó tizenöt évben a mezőgazdaság intenzívítása.

Ebből kitűnik, hogy Magyarország a háboru előtti öt év átlagában mezőgazdaságának intenzívítása tekintetében Európa államai között középső helyet foglalt el, hektáronként 13,2 métermázsás átlagtermésével, míg a háboru utáni öt év átlagában huszonhat európai állam között a tizenharmadik helyről a tizenhatodik helyre, az elmúlt évben pedig már a huszadik helyre csuszott le a 9,7 métermázsás hektáronkénti átlagával.

A legintenzívebb agrikultúrája Dániának van 26,6 métermázsás átlagterméssel. Ezután következik Belgium, Hollandia, majd Anglia és Írország. Magyarország alatt Bulgária, Lengyelország, Portugália és Románia zárják be a sort.

góriába sorolhatók mindazon értékek, amelyeket a magyar hatóságok a háboru alatt különböző közpénztáraktól átvettek.

A létrejött egyezmény értelmében tehát minden magán- vagy jogi személy, akinek 1921 július 26-án magyar területen letéte volt, a lakóhelyén lévő pénzügyigazgatósághoz haladéktalanul bélyegmentes kérvényt kell hogy benyújtson, amely kimutatja:

1. A tulajdos vagy letévő nevét, illetőleg cégét és lakóhelyét.
2. A letét számát, a letétnyugta keltét, azon intézetet vagy magánszemélyt, ahol a letét elfekszik, továbbá a letét értékek részletezését. Ha a letét állampapírokat tartalmaz, ezeknek sorszámai ugyan-csak feltüntetendők.
3. A folyamodó tartozik a román állampolgárságát igazoló okmányt csatolni.
4. Felemlítendő mindazon momentumok, amelyek alapján a letétkövetelés létrejött, hogy ezáltal a valódiság és a helyesség minél könnyebben kontrollálható legyen.

Ha a visszakért letétek, betétkönyvek vagy jelzáloglevelek, amelyekre nézve a tulajdonosok már a korábbi rendeletek alapján nyilatkozatot tettek, ezen körülmény a kérvényekben felemlítendő. Tájékoztatás céljából szükségesnek tartjuk a figyelmet felhívni arra, hogy jelen rendelkezés csak azokra a letétekre vonatkozik, amelyek 1921. július 21. ike előtt helyeztetek letétbe, tehát nem vonatkozik a kölcsönös tartozások vagy követelések rendezésére.

Jelzálogkölcsonők valorizációja — Németországban. Berlinből jelentik: A német birodalmi pénzügyminisztérium most készült el a jelzálogkölcsonők valorizációs rendeletével, amelynek előreláthatólag visszaható ereje lesz.

A Szilágyi Eleonora-cég megegyezett hitelezőivel. Tegnap tartotta meg a kolozsvári törvényszék Szilágyi Eleonora-cég kényszerregezési tárgyalását. A tárgyaláson a hitelezők többsége elfogadta a felajánlott 25 százalékos kvótát, amely huszonnégy egyenlő havi részletben lesz kiegyenlítő.

Fett hering

fel és egész tonás, kapható

Léb Fivéreknél

Telefon 471 Cluj. Telefon 471

A mai valutapiac

A mai napon tartott árfolyamok mellett élénk forgalom fejlődött ki a devizapiacra. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 363—366, magyar korona 373—376, cseh korona 575—580, francia frank 1055—1060, svájci frank 3800—3910, dollár 19550—19650, angol font 940—942, olasz lira 815—820.

Valutapiac február 12-én:

Bukarest. Devizák: Páris 105700, Berlin —, London 94100, Newyork 19600, Róma 81500, Zürich 3800, Bécs 2750, Prága 577.

Bukarest. Valuták: Napoleon 73500, márká 4500, leva 133, török lira 102, font sterling 930, francia frank 1072, svájci frank 3750, olasz lira 325, drachma 32500, dinár 30200, dollár 19400, lengyel marka 3650, osztrák korona 2850, magyar korona 2850, cseh korona 568.

Zürich. Nyitás-Zárás: Berlin 12362—12350, Amsterdam 20875—20875, Newyork 51875—51875, London 248000—248100, Páris 278625—278300, Milánó 215000—215000, Prága 153000—153000, Budapest 7200—7200, Belgrád 85125—85012, Bukarest 26500—26500, Varsó 10000—10000, Bécs 7312—7325.

Párisi főzsde: Bukarest 96000, Zürich 35938.

Mielőtt kávéházát renoválja,

kéjen ajánlatot és terveket

Kissling Rudolf és Fia

román csillár- és bronzárugyártól Timisoara

Biztosítsunk az

„ORIENT“

Általános Biztosító R.-T.-nál

Világvárosi szenzáció

GARRET

repülő embereso da

a Központi Barban

HASZNÁLJON

CSAK

„DURA“

ELEMÉKET!

TEA A TÁRSASÁGBAN

TEASZKANNA

• tartalomadus •

AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYÜTTÉR

LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATÁRA

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél, Cluj

Haggibbo

vasárnapi fu sok után vég a vasutas cs pályán pedig nak. Hogy a sárnap dolog nem jelenik CFR között úgy, hogy a

A Haggibbo zált összeállítás közését. Leg játszhat ugya lása most v Dawidovics á, — beál kapott a csap

A magyar vege. Hirt a Pozsonyban sportszövetség folytattak és sportbékét. A végét, amely nagy jelentő felvétellett az 1925. évi fe szállodában

Pelikán taná részéről: Cs CsAF részér tanár, Kysé Precechtel, szabad sport mennyi egyes mény kiküsz egyesületnél, tesítését és a mindezt igye túlvinni s ug

A CsAF ugy ebben az ért kedett és azo zést, hogy m venságoknak nak támaszt formai kérdés a legfontosab kiállításának tésének kérdé mindkét orsz Szeretnők tu gyarország és

Magyar nagy előkészít futballprogram nekünk is na A szövetség, megbízottat k lekötésére. W mert kiváló magával vitte hatalmazását kötésére. Az Winklét, hog sön egy Bud mérközésre. A magyar csopo nyítani az U Szó van még és esetleg T zésre.

Bécsi e 3:1. Kimagas közésben Kor 3:2. — Rap Wener Bewe Hertha 2:0. dolfshügel—C stadt 1:1.

Berlini er 2:0. — Tenn Pozsonyi 2:1. — SK PTE—Török munkban.

Fel-öderna metszői állásra beni lakás és tek címzendő

SPORT

Haggibbor—CFR—Victoria—KKASE. A vasárnapi futballprogram hosszas tanácskozások után végre mégis létrejött. A CFR-pályán a vasutas csapat játszik a Haggibborral, a nagy pályán pedig a KKASE és a Victoria találkozónak. Hogy ne fordulhasson elő az elmúlt vasárnapi dolog, tudniillik az, hogy egyik csapat nem jelenik meg a pályán, a Haggibbor és a CFR között írásbeli megállapodás jött létre úgy, hogy a mérkőzés megtartása bizonyos.

A Haggibbor csapata lényegesen reorganizált összeállításban játszotta első tavaszi mérkőzését. Legújabb játékosai a Fleischer nem játszhat ugyan még a mérkőzésen, mert igazolása most van folyamatban, Noé és a két Pawidowics testvér, — akik az Elit-ből léptek át, — beállításával azonban új lendületet kapott a csapat.

A magyar—cseh sportegyezmény szüvege. Hirt adtunk már arról, hogy vasárnap Pozsonyban Magyarország és Csehszlovákia sportszövetségeinek delegátusai megbeszélést folytattak és megkötötték a két ország közötti sportbékét. Alább adjuk a békeegyezmény szüvegét, amelynek az egész európai sportsajtó nagy jelentőséget tulajdonít: „Jegyzőkönyv, felvetetve az MLSz és CSAF delegátusainak 1925. évi február 8-án Pozsonyban a Savoy-szállodában megtartott ülésén. Elnökök: dr. Pelikán tanár és Csányi. Jelen voltak MLSz részéről: Csányi, Fischer mérnök, dr. Fodor. CSAF részéről: dr. Pelikán tanár, Lebenhardt tanár, Kysela, Petru, mint vendégek: dr. Procechtel, Moravitz és Kohut. Az MLSz a szabad sportterítkezést kívánja a CSAF valamennyi egyesülésével, minden zavaró körülmény kiküszöbölését a beutazó vagy beutazott egyesületnél, a sportnak politikától való mentesítését és a maga részéről ígéretet tesz, hogy mindent igyekeznél fogszámla hatóságainál keresztlyvinni s ugyanezt kívánja a CSAF-tól is. — A CSAF ugyanezeket kívánja s kijelenti, hogy ebben az értelemben már eddig is tevékenykedett és azon indokolt reményének ad kifejezést, hogy mindkét fél által nyilvánított kívánságoknak semmiféle nehézségeket nem fognak támasztani. — A további tárgyalások formai kérdésekre vonatkoznak, amelyek közül a legfontosabbak a vízumok kölcsönös díjtalan kiállításának és a lekötött mérkőzések bejelentésének kérdése. Bizonyos, hogy az egyezmény mindkét ország sportjára nézve nagyjelentőségű. Szeretnők tudni, mikor kerül sor ilyenre Magyarország és Románia között.

Magyar csapatok Erdélyben. Mindenütt nagy előkészületeket tesznek a tavaszi szezon futballprogramjára. Az előkészületekből itélve nekünk is nagyszerű programban lesz részünk. A szövetség, de azonkívül több egyesület is megbízottat küld külföldre, külföldi csoportok lekötésére. Winkle István az országoszerre ismert kiváló bíró, tegnap Budapestre utazott és magával vitte a kolozsvári Sportszövetség meghatalmazását a magyar válogatott csapat lekötésére. Azonkívül a Victoria is megbízta Winklét, hogy az UTE-val megállapodást kössön egy Budapesten lejátszásra kerülő revánsmérkőzésre. A Victoria ugyanis, mielőtt újabb magyar csoportokat játszana, be akarja bizonyítani az UTE ellen elért győzelme realitását. Szó van még arról is, hogy az MTK-t, FTC-t és esetleg Törekvést is lekössék több mérkőzésre.

Bécsi eredmények. Vienna—Sportklub 3:1. Kimagasló játékot produkált ebben a mérkőzésben Konrad Kálmán. — WAC—Amatőrök 3:2. — Rapid—internacional 7:2. Hakoh—Wener Bewegungsspieler 2:1. — Simmering—Hertha 2:0. — Slovan—Neubau 8:1. — Rudolphshügel—Cricketer 1:1. — Sturm 07—Donaustadt 1:1.

Berlini eredmények. Hertha—Luckenwalde 2:0. — Tennis Borussia—Vorwärts 1:1.

Pozsonyi eredmények. Ligeti SC—Rapid 2:1. — SK Bratislava—Makkabea 2:1. — PTE—Törekvés 2:0. Részleteket holnapi számunkban.

Pályázat
Felsőderesi orth. hitközség pályázatot hirdet meteszi állásra. Havi fizetés 2000 lej, természetbeni lakás és a szokásos melléjuttalék. Ajánlatok címzendők: Klein Sámuel, Felsőderesi.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

Táray Ferenc Az ember tragédiájában. Vasárnap és hétfőn este fogadjuk a Táray Ferenc az Ember tragédiájának Ádám szerepében. Mióta a közönség tudomást szerzett Táray vendőjátékáról, a pártitri valósággal megostromolta a közönség. Az ember tragédiája jegyeiért. A többi szereplők a r priz szereposztásában fogják játszani Madách remekművét. Mindkét előadást pr-mierhely-árakkal, béreltszűnetben tartja meg a színház.

A színház Jókai-ünnepé. A jövő héten az egész művels világon ünnepeljük a magyar esszirályt. Jókai Mórt, születésének 100-ik évfordulójára alkalmából. A kolozsvári Magyar Színház méltóképpen akar az ünnepségek láncába kapcsolódni a r priz szereposztással fogják játszani Madách remekművét. Mindkét előadást pr-mierhely-árakkal, béreltszűnetben tartja meg a színház.

Magyar Színház heti műsora

Péntek: Nótás kapitány (15-ödször, Horváth Mici vendőjátékával, premiere helyárakkal, napi bérlet 71 szám A, sorozatszám 63)

Szombat d. u. fél 4-kor: A cigány (Ifjúsági előadás, mérsékelt helyárakkal, zenigyörgyi István föllépésével. Előadó Rácz József, sorozat 64)

Szombat este fél 8-kor: A tükröfolyosó (2-ödször, napi bérlet 72 szám B, zenés helyárakkal, sorozatszám 65)

Szombat este fél 11-kor: Fűgefalevél (Operettejndőség 6-ödször, béreltszűnetben, p. emiere-helyárakkal, sorozat 66)

Vasárnap d. e. fél 11-kor: Aladár nem számár (Gyermekelőadás, első helyárakkal, sorozat 67)

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Kis Gróf (Mérsékelt helyárakkal, Sorozat 68)

Vasárnap este 8-kor: Az ember tragédiája (113-ödször Táray Ferenc fellépésével, béreltszűnetben, p. emiere-helyárakkal, sorozat 69)

Hétfő: Az ember tragédiája (114-ödször, premier-helyárakkal. Táray Ferenc föllépésével, hriltszűnetben, sorozat 70)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Péntek, február 13. A legtekintesebb irascia film. *Violettera.* Hatalmas monumentális dráma, rendkívüli pathologiai pszichológiával 9 felvonásban. Filme alkalmazza a híres francia rendező Henry Russell. Főszerepben a szép francia művész Raquel Meller.

Uránia-mozgó. Péntek, február 13. Szenzációs premier. *Marcco a vadállatok közt.* Megható szenzációs bűnügyi dráma, 6 felvonásban. Főszerepben a hercules erejű ember: Marcco.

Apolló-mozgó. Péntek, február 13. Premier. *A halál jegyese.* Szenzációs bűnügyi kalendardráma 6 felvonásban. Főszerepben az aozlizmu ember M-reco.

Citrom 300, 330-as
Narancs 80, 100
Szilva ladás és zsákos.
kapható
LÉB Fivéreknel,
Cluj. — Telefon 471.

Pályázat.

A resitai izr. hitközségnél a meteszi állásra azonnal betöltendő.

Pályázók állampolgárságukat, életkorukat, képesítésüket, családi állapotukat, eddigi működésüket igazoló okmányokkal felzerelt ajánlataikat, a fizetési igény megjelölésével küldjék mielőbb *Lebovits Mór* hitközségi elnök címére. Az utiköltséget csak a meghívottak térítik meg.

Talcum (Fodorvási) és Pudertalcum legprimább stajer árú minden mennyiségben.
Csontolaj üvegcsékben, csinosan csomagolva.
Vaselinolaj hasdóban és kisebb téleiben is állandóan leg jobbat napi ában kapható.
Telefon: 1-35 és 4-07
Aradi
Olajipar
R-T-nál -- Arad.
Telegramm: Olajipar.

A tudományos világ által elismert
legjobb, legtekintesebb és legolcsóbb
terfőtlenítő szer a
SALAN
Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Iz-zadságot és minden más kellemetlen szagot megszüntet. Kristálytisza, nem mérgező, teljesen szagtalan. Hölgyek mindennapi toilettéjéhez nélkülözhetetlen
Kapható mindenyógytárban és droguerlában.
Gyár és központi iroda:
Salan Vegyipari Művek
Timisoara, II. Piața Bodea Cârjan (Széna-ér) 2.

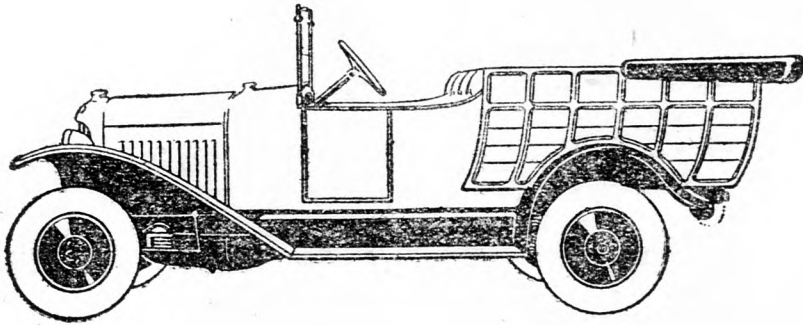
Zeiss
Busch
Rodenstock
szemüveg - különlegességek
KUN MÁTYÁS FIA
1376 óta fennálló üzletében,
Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szeri-
kaphatók

Jönnek a hideg és a nedves napok
Ezek és ezek panaszkodnak meghűlésről, nátháról és rheumatikus fájdalmakról. A mi elektromos
házi fényfürdőnk
a legjobb oltalom mindezek ellen. Izasztó hatása van, a szívet nem fáradja meg s ezért különösen jó hatású az anyagcsere zavarainál. Minden elektromos vezetékbe bekapcsolható.
Kapható: SIEMENS és HALSKE művek
gyártmányainak elárastójánál, Cluj, Piața Cuza Voda No 15.
Román Villamosági Társaság, Siemens-Schuckert R.-T. Gyengeáram osztály
Rador No 2418
Ára: 3600 lej
Kérje prospektusunkat.

ic
k mellett élénk
n. Az árfolyamok
—366, magyar
5—5-80, francia
38-00—39-10,
940—942, olasz
12-én:
1057-00, Berlin
196-00, Róma
Prága 577.
735-00, márka
font sterling 930,
37-50, olasz lira
1, dollár 194.00,
na 28-50, magyar
Berlin 123-62—
08-75, Newyork
—2481-00, Páris
50 00—2150-00,
st 72-00—72-00,
rest 265-00—
es 73-12—73-25,
960-00, Zürich
enoválja,
rveket
és Fia
ól Timisoara
a z
NT“
R.-T.-nál
enzáció
ET
so da
arban
A”
EKET!
NIA
ZUS
GYUTTAZ
MÁLATEAR
él, Cluj

CITROEN

Michelin
Confort kaucsukkal

Michelin
Confort kaucsukkal

AUTOMOBILOK

A világ leggazdaságosabb gépei.

Eggedüli képviselő Románia részére

"NOËL" S.A.R.T.M.

105. Calea Victoriei, Bucuresti

Rador 2361

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastagabb betűvel 6 lej. Leg-
nagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény.
Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kézimunkák és perzsa-
szőnyeg eladó Kleinnál,
Malom-utca 7, emelet.

Parazol

Merarie
Vasútlel

Ciuj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13

Telefon
1049

Für Bierdepot arbeiten
suche kräftigen, jungen
Mann. Samstag wird nicht
gearbeitet. Heinrich
Ehrenwald, Sâmbata de
jos, Jud. Făgăraș. 8564

Slessen megtekinteni
Weszlényi-utcai "Sport"
harisnya áruház kirakatá-
ban kifüggesztett rendki-
vüli olcsó árjegyzéket.
8558

Keresünk azonnalra jó
családból való 2 tanuló,
kinek legalább 3—4 kö-
zépiskolai képzettsége van.
Nussbaum Testvérek fiók-
ja Ciuj, Calea Regale Fer-
dinand 40. 8566

Ócska épületanyag ju-
tányos áron eladó. Monce-
tor ut 88. Pérosné.

Olcsó izletes kóser házi
koszt kapható Széchenyi-
tér 7., földszint jobb I.
ajtó. 8538

Elsőrendű hiszorgató
és kirakat-enderő, rőfös
és rövidáru szakmában
keresk. segéd azonnali be-
lépésre felvétetik. Román
nyelvismeret megkívánta-
tik, szombaton zárva. Ma-
gazinul American, Lupeni
8562

Eladó

8 drb Rast és Gasser
villanyerőre berendezet
varrógép,
hozzá 1 drb 1 1/2 lóerős

motor,

teljesen felszerelve,
55,000 lej.
Továbbá 1 drb. hímző-
gép és 1 drb. cakkzó
gép.

Columbia,

Oradea Ma.c.

Név- jegyeket,

születési,
eljegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a

Kadima-nyomda
Ciuj

Most

vásároljon

kosztüm- és kabát-

szövetet

az Au Printemps
volt Misir áruházban
Ciuj, Unió-utca No 11.
Kivételesen leszállított
szennázós árakon.

Állandóan

drágul a könyv, de az Uj Kelet
könyvosztályánál még a

régi árakon

kaphatók az alábbi
zsidó tárgyú művek:

Agnon: És a megőrzéskor	45
Dr. Bai: Zenső Hárfá	25
Gorelik: Clon és a góluz	18
Gorion: József és testvérei	25
Gr. tto: Zsidó reneszánsz	25
Kabbalisták és csodatevők	30
Kacér: Gólem	15
Nordau: Mesék	22
Schelem Alejchem: Leégett nemese	35
Sokolow: Uj zsidó	15
Giszkalay: Tamar	80
" Uj proféciai könyve	75
" A titok	15
" Gús Chalav látomásai	80
M. A. Goldschmidt: Egy zsidósors	140
Szabó I.: Szent Elia	50
Marton: A zsidó nemzet Erdélyben	15
Paneth: Utazásom a Szentföldön	8

200 lejen feletti vételnél 10% engedmény.

Hirdessen az Uj Keletben!

Mindenütt kaphatók

Rador

Ursus Extra világos és Hercules dupla maláta barna
Kolozsvár
sörkülönlegességek
Ursus - Czell sörfőzde Kolozsvár

Szerkesztőség
hivatal és
Ciuj-Kolo-
L. Pop. (C)
Telefon:
és kiadó
Zs. N. S.
A kézirat
szerkesztő-
zandók. Ke-
adunk

1925 február 14

Neg

Egy angol la-
zól az angol mis-
zionárius pap-
száz év alatt neg-
tény hitre. Nem
állapításnak mel-
mindenesetre jell-
változásnak, ame-
tében az utóbbi
emancipáció egye-
az asszimiláció p-
kadás útját jelöl-
tozásnak törvény-
kák állapítják m-
ság belső vándor-
dósok s olyan m-
lyek ezt a probl-
eseményeihez. M-
a szigorúan vallá-
milációt hirdető
keresztelkedtek
zsidó nem volt.
zsidó hitközség t-
sem él, ki megm-
mai berlini zsidó
Mendelssohn-kora

Egész bizony-
melyet az angol
becstül, a zsidóság
Viszont ez a vér-
pedig a modern
hiszen a kikeresz-
sorából kerültek
értékeket repreze-
gadtak kell legyü-
vényét akarjuk m-
az, hogy az emar-
gából kikerült zs-
melyből hiányozn-
modern szellemi
tartani nem tudj-
nek a tradíciók
szellemében, az u-
uj társadalmi és
vesztik a kapcsol-
zadok távolsága
zedék és nagyapa-
között.

A kikeresztel-
asszimilációs vér-
statistika állapít-
elő zsidóság term-
mint a gazda-nép-
sokkal nagyobb.
mondásos nyolc-
a mértékben jut
gyermektelenségi-
ság eltávolodik t-
határozott életso-
megállapítás, me-
kutathatjuk, de a-
feldolgozott ham-
hogy a vegyes h-
nak el a harmadik
már kipusztul a
zonnnyára tudósh-
minket csak a je-
Az asszimilác-
nyosan is a zsidó
Az az asszimilác-
ságot a maga faj-
vallási egységet
vallást kifordítja
ből és hozzáidom-
szabadosságához
segítője lesz an-
amelynek csak
negyedmillió ki-
természetes is. A
nemzeti jellegét